

ગાંડા યા દોઢ-ડાહ્યા

ગાંડા યા દોઢ-ડાહ્યાં પણ માને છે પોતાને શાણાં,
ડાહ્યાની તો વાત ન કરશો 'બીજા દોષિત' પોતે શાણાં.

બીજાની ખોડો જોવાની, જન્મથી સેવ્યા હુંશીયારા
પોતાની ભૂલ જડતી નહીં ને, દોષો રોપે પરબારાં
પોતાના અવગુણ ન જોવાં, સામાના સદગુણ ન જોવા
તેથી જગમાં ઝંઝટ-દંગલ, સામે-સામા તોયો ગોળા

પરઘેરે પહોળા થઈ બેસે, સળંગ ડાહ્યાં ચોવટીયાં
કઢી મહીં કેસર નંખાવે, પોતાને ઘર ધૂળ-ચાટીયાં
પોતાની ભૂલ દેખે નહીં ને, રોફ જમાવે બીજા પર
દોષ બીજાનો ભાળે તૂર્ત જ, મતિયા-કાંજી મૂઢીયા-સ્વર

સાસુ-વહુની ટીકા સૂણવા, વહુએ રાખવી તૈયારી
હદ થી બે હદ ઝંડી વરસતાં, બીજી બગડે સહીયારી
ના-હક્ક, અમથા ટીકા-ટીપ્પણ, વહુને માથે છાણા થાપે
અવ્વળ-ચંડી વહુ થઈ જાતી, કોના વાકે ? કોનાં પાપે ?

સાસુ-વરના વટ્ટ-હુકમને વહુથી કોઈ દિ' ના તોડાય
વહુની જગ્યામાં બેસીને જો રાંધણીયામાં હૈયું બફાય
વહુનુ વગોણું, સાસુ મુખે, ઘરની શેરી સુધી જાય
ડાહી વહુ પણ ગાંડી થઈ ગઈ નાનાં સ્પંદન મોટાં થાય

બીજાના દ્રષ્ટિ-બિંદુને સમજો તો યે આવે ઊકેલ
સામા જણની આંખેથી જો, તો યે મળશે ઘરમાં મેળ
જનમની આદત, મરણની ટેવો જગ-નિષ્ઠારથ અભિનિવેષ
આક્ષેપો ઢોળે, બીજા ઊપર કાયમ હું પદ રાગ ને દ્વેષ

પોતે વાંકા, જડ-મન-વાંકુ, મન વિરોધક ભડકાવે
અરસા મહેલે કુકકુર પેટું, સામા કુકકુર ચમકાવે

પોતાનો પડછાયો ભાળી, ચકલી અરીસે ચાંચો મારે
જેવા પોતે, તેવી દુનિયા, વાતું મોઘમ હલકી-ભારે

જીવતાં માણસ, ટેવો નોંધે, ભેજમાં ભૂસ્સાને ભરી
મસાણવાળા કાંઈ ન નોંધે, લોકોને પંચાત ઘણી

સહુને ખપતાં, સામે સુખડ, ચાહે પોતે બાવળ હોય
પહેલાં પોતે, સુધરે પછીથી, જગમાં ક્યાં ચે ચળવળ નહોય

ભ્રાંત સુખો પણ ભેળાં થાશે, પહેલા સૌને રાજી કર
લૂંટબાજીથી દુઃખ જ આવે, ગ્રાહક વેપારી જગત નકકર

શાણાં વેપારી ના કરશે, ગ્રાહક સાથે કોઈ'દિ ટક્કર
ટક્કર-ઝક્કે, તૂટી જાશે, લપટા મનના વિકરીત ચક્કર

મનની હોડી, ભાંગી જશે તો, કેમ તરાશે વિશ્વ સમંદર ?
કોઈના મન હુદિયા નહીં તોડો, મહા-પુણ્યાઈણ છે સિદ્ધ-મંદર

કલેશે - વાસિત મન - સંસારે, ભ્રાંતિ રસ આરોપિત ભાવ
વાસ્તવમાં સુખદુઃખ પણ નાટક, નિષ્કલેષિત મન મોક્ષ સ્વભાવ

દાદા પાસે ગાંઠો ગાળી, વર્તનમાં ઊતરે એક અંશ
સખાણાં બેસે એક ગુંઠાણુ, તેને ય પૂજશે મામા કંસ

અવિરોધાત્ક અભેદ-દ્રષ્ટિ, જ્ઞાની મિલે દર્શન આવે
દ્રષ્ટિબિંદુ બદલી જશે ત્યાં, સામે બીજા નજર ન આવે

હિત-મિત-પ્રિતકર, વર્તન વાણી, જ્ઞાની પાસે પાર્થી લહો
દાદા-કીરપે કવિ બની જાતાં ગુપ્ત રહસ્ય જ ખુલ્લું અહો

